

Україні на відміну від законодавства ЄС. Інтеграція екологічної політики до галузевих політик, обов'язкове врахування екологічної складової при складанні стратегій, планів і програм розвитку, стимулювання модернізації та впровадження систем екологічного управління на підприємствах, у поєднанні з поліпшенням екологічних характеристик продукції є шляхом до сучасної секторальної екологічної політики, що реалізується у країнах ЄС.

Уряд підтримав розроблену Міністерством екології та природних ресурсів України нову Стратегію державної екологічної політики до 2030 року. Вона відповідає сучасним викликам та зобов'язанням України в рамках виконання Угоди про асоціацію з ЄС. Стратегія має стати дороговказом зміни екологічного курсу країни на європейський. Документ визначає наступні стратегічні цілі для України: поширення екологічної освіти; врахування екологічних норм під час прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків для екосистем та здоров'я громадян; розвиток державної системи природоохоронного управління.

У результаті ухвалення даної Стратегії Україна до 2030 року отримає сучасні системи моніторингу, ринкові механізми для озеленення економіки, а також зменшення викидів парникових газів і скорочення викидів від стаціонарних джерел забруднення на 15 % порівняно із 2015 роком.

Отже, процес удосконалення державного управління у сфері забезпечення національної безпеки України має ґрунтуватися на стратегічному курсі євроатлантичної інтеграції, як найвищому пріоритеті зовнішньої політики, що передбачає взаємовигідне та поглиблене співробітництво з європейськими безпековими інституціями.

Список використаних джерел

1. Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України у нових політичних реаліях. Національний інститут стратегічних досліджень. Аналітична записка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/394/>.

2. Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832>.

3. Україна посіла перше місце у Європі в Глобальному рейтингу тероризму. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://novynarnia.com/2016/11/17/ukrayina-posila-pershe-mistse-u-yevropi-v-globalnomu-indeksi-terorizmu/>.

4. Оцінювання та управління ризиками у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні: кримінологічний

моніторинг, тактичний аналіз та використання відкритих джерел / І. М. Гриненко, Д. М. Прокоф'єва-Янчиленко, Б. В. Сокрут. – К. : ВІТЕ, 2015.

5. Розпорядженням КМУ від 25 січня 2017 р. № 61-р «Про схвалення Стратегії реформування системи ДСНС?». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/61-2017-p>.

6. Вахлакова В.В. Екологічна безпека основа національної безпеки України. ДонДТУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com/8. NPE2007/Ecologia/21212.doc.htm>.

Євген РОМАНЕНКО

д. держ. упр., професор,

зав. кафедрою публічного адміністрування

Міжрегіональної академії управління персоналом

УКРАЇНА – ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Двері НАТО залишаються відкритими для будь-якої європейської країни, яка здатна взяти на себе зобов'язання членства та сприяти безпеці євроатлантичної регіону. З 1949 року членство в НАТО збільшилося з 12 до 29 країн на семи раундах розширення. Сьогодні четверо країн-партнерів заявили про свої прагнення до вступу в НАТО: Боснія та Герцеговина, Грузія, колишня Югославська республіка Македонія та Україна.

Країни, що прагнуть вступити в НАТО, повинні продемонструвати, що вони здатні дотримуватися принципів Вашингтонського договору 1949 року і додаткового сприяння безпеці євроатлантичної регіону. Очікується також, що вони відповідають певним політичним, економічним та військовим критеріям, викладеним у дослідженні 1995 р. по розширенню НАТО.

10 років назад на Бухарестському саміті 2008 р. Україна отримала відмову у наданні Плану дій щодо членства, але в той же час Альянс прийняв рішення, що Україна коли-небудь стане членом НАТО. Як відомо, НАТО до 2017 р. часто відмовлявся визнати, оголошує євроатлантичні прагнення, що Україна прагне до отримання Плану дій щодо членства, а саме це шлях до членства в НАТО, і не включила Україну в список «країн-аспірантів». Після посилення українсько-угорських відносин одержання цього статусу стало ще складніше досягти.

Російська агресія проти України в 2014 р., анексія Криму та фактична окупація окремих районів Донбасу підірвала ідею побудови системи загальноєвропейської безпеки, а також звела нанівець одне з головних досягнень, покладено в основу ОБСЄ – Гельсінський заключний акт, в якому задекларовані такі міжнародні принципи, як повага суверенітету,

відмова від використання сили або загрози силою, визнання непорушності кордонів і територіальної цілісності держав, мирне врегулювання суперечностей, невтручання у внутрішні справи, повага прав і свобод людини. США змушені повернути зовнішньополітичну увагу до Європи і знову починають грати роль як один з важливих факторів європейської безпеки. Дії Росії змусили НАТО мобілізуватися і переосмислити свою стратегію.

Верховна Рада України в грудні 2014 р. внесла зміни законів, відмовившись від позаблокового статусу держави. У 2015 р. була затверджена військова доктрина передбачає відновлення курсу в НАТО: Україна повинна до 2020 року забезпечити повну сумісність своїх збройних сил з силами країн-членів НАТО.

У березні 2018 р. На Міжпарламентській раді Україна-НАТО в Одесі Кабінет міністрів України повідомив, що з 375 заходів, передбачених Річній національній програмі співробітництва Україна-НАТО в 2017 році, виконано 307 або 81,9 %, 49 заходів виконуються, 19 – не виконано з об'єктивних причин. Заходи не виконані через скасування або перенесення терміну їх виконання на 2018 рік. Зокрема, з ініціативи організаторів, а також переорієнтацією першочергових потреб через проведення АТО в Донецькій і Луганській областях.

Крім того, програма на 2018 р містить 444 заходів за участю 58 міністерств і відомств, не рахуючи місцевих органів влади, інші установи або організації. в Річну національну програму на 2018 рік закладено кілька нових завдань, зокрема створення національної системи попередження та реагування на сучасні загрози національній безпеці.

У Брюсселі 28 березня відбулося засідання комісії Україна-НАТО на рівні послів країн-членів НАТО, на якому Україна представила основні положення Річної національної програми на 2018 рік.

Проведена велика робота в самій Україні і переговори на вищому рівні з керівництвом альянсу привели до того, що в березні 2018 р. Північноатлантичний альянс визнав прагнення України до набуття повноцінного членства в цій організації, оновив сторінку офіційного сайту альянсу «розширення», додавши Україну до списку «країн-аспірантів». Також був оновлений розділ сайту, присвячений Україні. У нього додали блок про рішення Верховної Ради України від 8 червня 2017р. щодо членства в НАТО як стратегічну мету України.

Як відомо, що в НАТО вступають не оборонна промисловість України і не Збройні сили, а вступає країна в цілому, і для цього потрібно провести ряд серйозних реформ.

У березні 2018 р. в Брюсселі на засіданні комісії Україна – НАТО була представлена доповідь про стан оборонної промисловості України і її реформи. Доповідь на засіданні комісії Україна – НАТО зачитувала делегація американського представництва в НАТО. В цілому вони висловили велику підтримку того, що робиться в Україні, оцінивши

виконання реформи на 30 %. При цьому представники Альянсу знайшли і проблеми. Однією з них було названо відсутність прозорості в ціноутворенні при закупівлі Міноборони. Друга висловлена в доповіді претензія, зазначив він, повільний перехід України на стандарти НАТО. Це питання впирається в можливості бюджету.

Україна на 90 % виконала план адаптації своїх збройних сил до стандартів НАТО. На сьогоднішній день в сектор безпеки і оборони, куди входять всі силові підрозділи, в Україні виділяється 5% бюджету. Безпосередньо на оборону, на Міністерство оборони, на Збройні сили в цьому році в бюджеті передбачено 2,7 %.

Україною були поставлені амбітні плани по впровадженню стандартів Альянсу до кінця 2020 р. За підсумками двох років, відсоток виконання – 90 % від запланованих заходів. Україна має шанс відповідати стандартам НАТО, в тому числі ввести цивільне керівництво Міністерства оборони.

Збройні сили України увійшли в ТОП-30 найсильніших армій світу. Ресурс Global Firepower опублікував черговий щорічний рейтинг бойової потужності держав Military Strength Ranking. Цей аналіз вважається одним з найавторитетніших в світі, який весь час розширює обсяг даних і географію. У 2017 року в переліку увійшло 132 країни, Україна зайняла 30-е місце.

В Україні за стандартами НАТО підготували вже 28 повноцінних бойових підрозділів. У цьому нам допомогли інструктори з Канади, Великобританії, США, Литви і Польщі. У Міноборони зазначають, що бойові тренінги за стандартами НАТО поліпшили якість підготовки військовослужбовців. Зарубіжні фахівці готували українських інструкторів, які тепер будуть передавати отримані знання іншим бійцям. За даними Міноборони, тільки в 2017 році було підготовлено 297 інструкторів, а всього в українській армії налічується 1 200 своїх інструкторів, половина з яких навчалися іноземними фахівцями.

У Міноборони зазначають, що бойова підготовка, яка проводилася за стандартами НАТО, поліпшила якість підготовки військовослужбовців. Але не все так просто. Військові стандарти Альянсу, за якими, власне кажучи, і ведеться бойова підготовка, базуються на статутах, які принципово відрізняються від тих, що були прийняті в радянській армії. А значить і в українській, яка до сих пір багато в чому використовувала саме радянські статuti.

Таким чином Північноатлантичний альянс визнав прагнення України до набуття повноцінного членства в цій організації, додавши Україну до списку «країн-аспірантів». За роки війни на Донбасі Збройні сили України не тільки увійшли в ТОП-30 найсильніших армій світу, але і стабільно продовжують отримувати захоплені коментарі від європейських і американських політиків і експертів. Військові витрати України перевищили 2 % ВВП. Українська армія тепер є чинником європейської

політики. Те, як НАТО і ЄС допоможуть Україні розпорядитися придбаною нею військовою силою, може виявитися надзвичайно важливим для глобального світу. Україна тепер має великі збройні сили, які на тривалий час будуть фактором політики в Європі.

Олександр РУДІК

*к.політ.н., доц., доц. кафедри
права та європейської інтеграції
ДРІДУ НАДУ при Президентіві України*

ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ СКЛАДОВОЇ В ДІЯЛЬНІСТЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ І КРАЇН-ПАРТНЕРІВ НАТО (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОРІВНЯЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В 2016 Р.)

На початку березня 2016 р. Офісом радника з гендерних питань в Міжнародному військовому штабі НАТО був опублікований перший в історії Альянсу «Збірник національних звітів держав-членів і країн-партнерів НАТО за 2014 р.», який містив статистичні дані, інформацію про заходи, напрями політики та ініціативи з інтеграції гендерних аспектів в діяльність збройних сил 28-ми держав-членів та 11-ти країн-партнерів [2]. По суті, збірник став порівняльним дослідженням політики інтеграції гендерної складової в діяльність збройних сил НАТО, здійснюваної на виконання резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 щодо жінок, миру і безпеки та пов'язаних з нею резолюцій. Друге видання збірника, яке містило дані 28-ми держав-членів та 9-ти країн-партнерів Альянсу, було опубліковане на початку 2017 р. [3].

Третій збірник був опублікований наприкінці 2017 р. [4]. Уміщену в збірник інформацію можна умовно розділити на дві частини:

1. Порівняльний аналіз кількісних статистичних даних держав-членів і країн-партнерів НАТО, який містить сім тематичних розділів: 1. Представленість чоловіків і жінок в збройних силах в 2016 р.; 2. Подання заяв та найом на військову службу в 2016 р.; 3. Статистичні дані щодо продовження служби по завершенні контракту в 2016 р.; 4. Служба і звання в 2016 р.; 5. Інтеграція гендерної складової в діяльність збройних сил в 2016 р.; 6. Рекомендації, надані Комітетом НАТО з гендерних питань Військовому комітету НАТО в 2015 р. та в 2016 р. (цей розділ був уміщений в збірник уперше); 7. Висновки.

2. Національні звіти 28-ми держав-членів і 13-ти країн-партнерів НАТО (у тому числі України), які являють собою детальний огляд законодавства, програм та політики кожної країни, які стосуються виконання резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 і пов'язаних з нею резолюцій в збройних силах.

3. Огляд на значний обсяг інформації, що міститься в збірнику, в

доповіді на конференції основну увагу буде приділено інтеграції гендерної складової в діяльність збройних сил держав-членів і країн-партнерів НАТО.

В п'ятому розділі збірника «Інтеграція гендерної складової в 2016 р.» зазначається, що 40,74 % держав-членів НАТО запровадили нову політику або прийняли законодавство щодо інтеграції гендерної складової в збройних силах. Крім того, 77,8 % держав-членів повідомили про наявність в них в 2016 р. військових підрозділів з гендерних питань. Порівняно з 2015 р., цей показник зріс більше ніж на 8 %. Політику сприяння вступу жінок на військову службу втілюють у життя 25,9 % держав-членів НАТО, що на 5 % більше, ніж в 2015 р. В усіх державах-членах НАТО встановлений однаковий вік зарахування чоловіків і жінок на військову службу (по досягненні 18-ти років). В 7,4 % країн запроваджена система квот для служби жінок у збройних силах (на 3,9% більше, ніж в 2015 р.), а в 55,6% держав-членів встановлені однакові для чоловіків і жінок вимоги щодо зарахування на військову службу (в 2015 р. – 65,4 %). В 2016 р. частка країн, в яких не було жодних обмежень для служби жінок в армії, становить 96,3 %, що на 11,7 % більше ніж в 2015 р. Лише 3,7 % держав-членів НАТО все ще обмежують доступ жінок для служби на певних посадах [4, р. 29].

В Збройних силах також України запроваджена система квот для жінок. Так, наказом Міністерства оборони України № 292 від 3 червня 2016 р., внесено зміни до Тимчасового переліку штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу з урахуванням тих, на які дозволяється призначати військовослужбовців-жінок. Цим документом суттєво розширено перелік бойових посад для військовослужбовців-жінок, які проходять військову службу за контрактом (на понад 100 бойових військових спеціальностей) [1, р. 213].

Цікавими є дані, які надали держави-члени НАТО щодо ініціатив, спрямованих на збалансування службових і сімейних обов'язків. Так, 59,3 % держав-членів повідомили про прийняття ними конкретних програм або певної політики з підтримки зазначеного балансу (в 2015 р. – 61,5 %), а 66,7 % (в 2015 р. – 52 %) – про розроблення спеціальних заходів на підтримку батьків, які обидва є військовослужбовцями (наприклад, недопущення одночасного залучення таких батьків до участі у військових операціях або навчаннях). Переважна більшість країн (85,2 %, в 2015 р. – 88,5 %) повідомили про прийняття політики по догляду за дитиною, яка передбачає, наприклад, наявність установ для денного догляду за дітьми, перерв для грудного годування немовлят або встановлення гнучкого графіку роботи. Більше половини країн (55,6 %, в 2015 р. – 61,5 %) повідомили про надання дозволу військовослужбовцям працювати неповний робочий день, а 66,7 % (в 2015 р. – 65,4 %) – про надання підтримки або сприяння самотнім батькам у виконанні ними службових обов'язків [4, р. 31].